BESLUIT (EU) 2019/293 VAN DE COMMISSIE

van 8 november 2018

betreffende steunmaatregel SA.43785 (2018/C) (ex 2015/PN, ex 2018/NN) uitgevoerd door Roemenië voor herstructurering van Complexul Energetic Hunedoara

(Kennisgeving geschied onder nummer C(2018) 7308)

(Slechts de tekst in de Roemeense taal is authentiek)

(Voor de EER relevante tekst)

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 108, lid 2, eerste alinea,

Gezien de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, en met name artikel 62, lid 1, onder a),

Na de belanghebbenden overeenkomstig de genoemde artikelen te hebben aangemaand hun opmerkingen te maken ([1]),

Overwegende hetgeen volgt:

1. PROCEDURE

(1) Bij brief van 12 maart 2018 heeft de Commissie Roemenië meegedeeld dat zij had besloten de procedure van artikel 108, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie („VWEU") in te leiden („het inleidingsbesluit") met betrekking tot herstructureringssteun aan Complexul Energetic Hunedoara SA („CE Hunedoara"). Het inleidingsbesluit volgde op eerdere aanmeldingen en contacten tussen de Commissie en Roemenië betreffende staatssteun aan CE Hunedoara of zijn rechtsvoorgangers, zoals nader beschreven in het inleidingsbesluit en paragraaf 2.1 van dit document.

(2) Het besluit van de Commissie tot inleiding van de procedure werd bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie* ([2]). De Commissie heeft de belanghebbenden uitgenodigd hun opmerkingen hieromtrent te maken.

(3) Op 15 mei 2018 heeft Roemenië opmerkingen over het inleidingsbesluit ingediend. De Commissie heeft geen opmerkingen van belanghebbenden ontvangen. Naast de op 15 mei 2018 ontvangen opmerkingen heeft de Commissie op 31 juli 2018 een videovergadering gehouden met de Roemeense overheid.

2. GEDETAILLEERDE BESCHRIJVING VAN DE STEUN

2.1. Eerdere besluiten betreffende CE Hunedoara

(4) Op 22 februari 2012 heeft de Commissie besloten geen bezwaar te maken tegen de geplande steun voor in totaal 1 169 miljoen RON (ca. 251,3 miljoen EUR) voor de sluiting van drie van de zeven kolenmijnen die worden geëxploiteerd door de nationale steenkoolmaatschappij JSC Petroșani ([3]) („besluit inzake de eerste steunmaatregel voor kolenmijnen"). In dit besluit stelde de Commissie vast dat de geplande steun verenigbaar was met de interne markt overeenkomstig Besluit van de Raad 2010/787/EU ([4]) („het besluit van de Raad betreffende steun aan kolenmijnen").

(5) Op 20 april 2015 heeft de Commissie geconstateerd dat Electrocentrale Paroșeni en Electrocentrale Deva, twee ondernemingen voor de opwekking van elektriciteit die in 2012 waren gefuseerd tot CE Hunedoara, tussen 2009 en 2011 staatssteun voor bedrijfsvoering hebben ontvangen die onverenigbaar was met de interne markt. In haar besluit ([5]) („het besluit inzake onverenigbare steun") verzocht de Commissie Roemenië om de steun met rente terug te vorderen van CE Hunedoara als economische opvolger van de twee ondernemingen voor de opwekking

([1]) PB C 158 van 4.5.2018, blz. 47.
([2]) Zie voetnoot 1.
([3]) PB C 23 van 25.1.2013, blz. 3.
([4]) Besluit van de Raad 2010/787/EU van 10 december 2010 betreffende staatssteun ter bevordering van de sluiting van niet-concurrentiekrachtige steenkoolmijnen (PB L 336 van 21.12.2010, blz. 24).
([5]) Besluit (EU) 2015/1877 van de Commissie van 20 april 2015 betreffende de tarieven die de Roemeense onderneming S.C. Hidroelectrica SA heeft aangerekend aan S.C. Termoelectrica SA en S.C. Electrocentrale Deva SA — SA.33475 (12/C) (PB L 275 van 20.10.2015, blz. 46), overwegingen 117 tot en met 124.

van elektriciteit, mochten de begunstigden verzuimen terug te betalen. Op 10 juni 2015 hebben de Roemeense autoriteiten informatie verstrekt waaruit blijkt dat het bedrag van 34 785 015,45 RON (ca. 7,48 miljoen EUR), zijnde het terug te vorderen bedrag aan steun en de rente, is overgedragen van CE Hunedoara aan het Roemeense ministerie van Energie, waarmee het besluit tot terugvordering is uitgevoerd.

(6) Op 21 april 2015 heeft de Commissie besloten geen bezwaar te maken tegen geplande staatssteun aan CE Hunedoara in de vorm van specifieke leningen tot 167 miljoen RON (ca. 37,7 miljoen EUR) ([6]) („het besluit inzake reddingssteun") ([7]). In dit besluit oordeelde de Commissie dat de leningen reddingssteun aan CE Hunedoara vormden en dat de steun verenigbaar was met de interne markt op grond van de Richtsnoeren voor reddings- en herstructureringssteun aan niet-financiële ondernemingen in moeilijkheden („de R&H-richtsnoeren") ([8]), waarbij een aantal door Roemenië gedane toezeggingen in aanmerking wordt genomen (zie de overwegingen 120 en 123).

(7) Op 21 oktober 2015, zes maanden na het besluit inzake reddingssteun, heeft Roemenië een herstructureringsplan voor Hunedoara („het eerste herstructureringsplan") ([9]) doorgegeven. Het doel van Roemenië was de aflossingsperiode te verlengen van de reddingslening die het onderwerp was van het besluit inzake reddingssteun, en om CE Hunedoara herstructureringssteun te verlenen om de kosten te financieren die deel uitmaken van het eerste herstructureringsplan. Bij brief van 3 december 2015 heeft Roemenië kennisgegeven van zijn voornemen om vier weken later informatie over de herstructureringssteun te verstrekken. De volgende dag heeft de Commissie zaak SA.43785 (2015/PN) betreffende de herstructureringssteun aan CE Hunedoara administratief geopend.

(8) Op 8 januari 2016 heeft Roemenië een voorafgaande aanmelding gedaan van zijn voornemen om CE Hunedoara herstructureringssteun te verlenen op basis van een nieuw herstructureringsplan, gewijzigd ten opzichte van het eerste herstructureringsplan („het gewijzigde herstructureringsplan") en heeft het aanvullende ondersteunende informatie ingediend, die op 11 januari 2016 is aangevuld. Op 12 januari 2016 is met de Roemeense autoriteiten een vergadering gehouden over de ingediende informatie.

(9) Op 15 januari 2016 is aan Roemenië gemeld dat het wenselijk was aanzienlijke wijzigingen in de voorziene herstructureringssteun en het eerste herstructureringsplan aan te brengen alvorens tot een formele aanmelding over te gaan. Hierna heeft Roemenië geen nieuw herstructureringsplan overgelegd.

(10) In januari 2016 is CE Hunedoara een formele insolventieprocedure naar Roemeens recht ingegaan, die nadien echter door de nationale rechter is afgewezen.

(11) Vervolgens overwoog Roemenië dat, hoewel CE Hunedoara uiteindelijk zou worden geliquideerd, het noodzakelijk zou zijn een deel van de energieopwekkingseenheden tijdelijk in bedrijf te houden, evenals een aantal kolenmijnen en hiermee verband houdende diensten voor de bewerking van steenkool die worden ondersteund met compensatie voor opwekkingskosten. Op basis van deze overwegingen en nieuwe plannen aangaande (een) mogelijke toekomstige rechtsopvolger(s) van CE Hunedoara, opererend met een deel van de activa van CE Hunedoara, hebben de Roemeense autoriteiten op verzoek van de Commissie informatie ingediend op 12 mei 2016, bij een videovergadering op 18 mei 2016, op 9, 25 en 29 augustus 2016, bij een vergadering op 12 oktober 2016, evenals op 9 november 2016, 17 mei 2017 en 1 september 2017. De op 17 mei 2017 verstrekte informatie omvatte met name een tijdpad voor de uiteindelijke liquidatie van CE Hunedoara.

(12) Op 24 november 2016 heeft de Commissie, op basis van een afzonderlijke aanmelding, besloten geen bezwaar te maken tegen 447,8 miljoen RON (ca. 96,2 miljoen EUR) die aan CE Hunedoara zou worden verstrekt voor de sluiting van twee van de vier kolenmijnen die nog door CE Hunedoara werden beheerd. Dit bedrag was niet het onderwerp van het besluit aangaande de eerste steunmaatregel voor kolenmijnen ([10]) („besluit inzake de tweede steunmaatregel voor kolenmijnen"). In dit besluit stelde de Commissie vast dat de geplande steun verenigbaar was met de interne markt overeenkomstig het besluit van de Raad aangaande steun aan kolenmijnen.

2.2. **De begunstigde: CE Hunedoara**

(13) CE Hunedoara is een verticaal geïntegreerde onderneming voor energieopwekking met hoofdkantoor in Petroșani, district Hunedoara. De aandelen zijn volledig in eigendom van de Roemeense staat. CE Hunedoara gebruikt

([6]) De wisselkoers die ter informatie in dit besluit is gebruikt, bedraagt RON/EUR = 0,215 (31.1.2018).
([7]) Besluit van de Commissie van 21 april 2015, SA.41318 (2015/N) — Roemenië — Aanmelding van de reddingssteun aan Complexul Energetic Hunedoara (PB C 203 van 19.6.2015, blz. 5).
([8]) PB C 249 van 31.7.2014, blz. 1.
([9]) Dit plan is eveneens besproken bij een vergadering met de Roemeense autoriteiten op 23 oktober 2015.
([10]) Goedkeuring van steunmaatregelen van de staten op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie — Gevallen waartegen de Commissie geen bezwaar maakt (PB C 127 van 21.4.2017, blz. 1).

voornamelijk binnenlandse, uit eigen kolenmijnen gewonnen kolen om elektriciteit en warmte voor de omliggende steden te produceren. De twee energiecentrales, Deva ([11]) en Paroşeni ([12]), hebben een totale geïnstalleerde nominale capaciteit van 1 225 MW. CE Hunedoara produceert bij benadering 4,2 % van de elektriciteit die in Roemenië wordt verbruikt, en is de enige grote producent van elektriciteit in de centrale en noordwestelijke gebieden. CE Hunedoara heeft ongeveer 6 600 mensen in dienst. Van de functies houden er 1 750 verband met energieopwekking en 4 700 met mijnbouwactiviteiten.

(14) CE Hunedoara is in november 2012 opgericht door fusie van twee voorheen falende en nu geliquideerde overheidsbedrijven, de ondernemingen Electrocentrale Paroşeni en Electrocentrale Deva („de rechtsvoorgangsters"). Na de liquidatie van de nationale steenkoolmaatschappij JSC Petroşani waren er vier kolenmijnen die in bedrijf zouden blijven en geen sluitingssteun zouden ontvangen overeenkomstig het besluit inzake de eerste steunmaatregel voor kolenmijnen. Deze fuseerden tot CE Hunedoara samen met de onderdelen voor energieopwekking en het bijbehorende administratieve personeel en het vastgoed van Electrocentrale Paroşeni en Electrocentrale Deva, aangezien vrijwel alle kolen die door de vier kolenmijnen worden geleverd, door Electrocentrale Paroşeni en Electrocentrale Deva werden gebruikt als brandstof voor energieopwekking en warmtevoorziening. Meer bepaald:

— In eerste instantie nam CE Hunedoara de productiemiddelen en passiva van de rechtsvoorgangsters over. Beide ondernemingen waren consequent niet in staat in Roemenië elektriciteit te verkopen tegen concurrerende marktprijzen en ontvingen in de periode 2009-2011 onverenigbare exploitatiesteun ten bedrage van 22,62 miljoen RON en 3,65 miljoen RON (ca. 5,6 miljoen EUR in totaal). In het besluit inzake onverenigbare steun werd Roemenië door de Commissie opgedragen deze steun met rente van CE Hunedoara terug te vorderen, in verband met de economische en juridische continuïteit met de begunstigde ondernemingen ([13]).

— Vervolgens nam CE Hunedoara in augustus 2013 vier van de zeven kolenmijnen over van de nationale steenkoolmaatschappij JSC Petroşani. Eerder, tegen 2011, beheerde de nationale steenkoolmaatschappij JSC Petroşani nog zeven mijnen, waarvan er drie sluitingssteun ontvingen overeenkomstig het besluit inzake de eerste steunmaatregel voor kolenmijnen. De overige vier mijnen die later in CE Hunedoara opgingen, waren schijnbaar levensvatbaar. Deze vier kolenmijnen en andere productiemiddelen werden aan CE Hunedoara overgedragen netto na aftrek van passiva, met name aangaande ca. 1,2 miljard EUR aan schulden die eerder jegens de staat of andere publieke instanties waren aangegaan, voornamelijk als gevolg van onbetaalde belastingen en premies. Bij het beoordelen van de levensvatbaarheid van de vier mijnen waren de opgelopen schulden niet in aanmerking genomen. De Commissie merkte de toezegging van Roemenië op om op grond van de regels inzake staatssteun, indien nodig, maatregelen van de staat betreffende de schulden jegens de staat aan te melden. Roemenië heeft geen aanmelding gedaan van het proces ([14]) waarbij de vier kolenmijnen vrij van schuld aan CE Hunedoara werden overgedragen.

2.3. **Operationele en financiële prestaties van CE Hunedoara**

2.3.1. *Operationele prestaties*

(15) Volgens de Roemeense energietoezichthouder ([15]) was het aandeel in de netto-elektriciteitsopwekking van CE Hunedoara in de periode 2013-2015 als volgt:

Tabel 1

Totale feed-in elektriciteit 2013-2015 door CE Hunedoara vergeleken met totale productie

Generator	Gebruikte capaciteit (MW)			Totaal opgewekte elektriciteit (TWh)		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
CE Hunedoara	1 110 (6 %)	998 (5 %)	1 063 (5 %)	3 (5 %)	2,7 (4 %)	1,84 (2,9 %)
Marktvolume	18 142 (100 %)	18 448 (100 %)	19 086 (100 %)	55,8 (100 %)	62 (100 %)	62,6 (100 %)

([11]) In gebruik genomen in twee fasen, 1969-1971 en 1977-1980 — Zie het rapport van *GMC Insolvency Consulting* van maart 2016, blz. 37, cigmc.ro/files/Raport%20art.%2097.pdf

([12]) In gebruik genomen in twee fasen, 1956-1959 en 1962-1964 — Zie openbaar beschikbare informatie op https://uzinaparoseni.wordpress.com/

([13]) Besluit inzake onverenigbare steun, vastgesteld op 20 april 2015, overwegingen 84, 88 tot en met 90, 98 en 117 tot en met 124. Besluit inzake reddingssteun van 21 april 2015, overwegingen 13 en 63.

([14]) Besluit inzake de eerste steunmaatregel voor kolenmijnen, vastgesteld op 22 februari 2012, overwegingen 4 tot en met 10.

([15]) Jaarverslagen van ANRE over 2013, 2014 en 2015, beschikbaar op: http://www.anre.ro/en/about-anre/annual-reports-archive Zie ook gegevens van Transelectrica over de totale en beschikbare geïnstalleerde productiecapaciteit voor elke aan/uitschakelbare eenheid per primaire energiebron, beschikbaar op: http://transelectrica.ro/web/tel/productie

(16) In Roemenië wordt elektriciteit opgewekt door verschillende typen krachtcentrales met verschillende opwekkingskosten. Per juli 2012 wordt elektriciteit op groothandelsniveau verhandeld via de beurs, d.w.z. de spot- en termijnmarkt van de Roemeense elektriciteitsbeurs („OPCOM").

(17) Een belangrijk criterium voor een energiecentraleoperatie is een vergelijking van de day-aheadmarktprijs en de marginale kosten voor elektriciteitsopwekking in die krachtcentrale. In het geval van warmtecentrales bestaan de marginale kosten voornamelijk uit brandstofkosten, de kosten van CO_2-emissiecertificaten en operationele marginale kosten.

(18) CE Hunedoara heeft gemiddelde productiekosten gemeld van 274,27 RON/MWh (ongeveer 59 EUR/MWh) in 2013, 310,19 RON/MWh (ca. 67 EUR/MWh) in 2014 en 358,90 RON/MWh (ongeveer 77 EUR/MWh) in 2015. Daarnaast bedroegen de gemiddelde kosten van het winnen van steenkool (de brandstof) bij CE Hunedoara ongeveer 126 RON/MWh (ca. 27 EUR/MWh), vergeleken met de prijs van de steenkool op de markt van ongeveer 40 RON/MWh (ca. 9 EUR/MWh) ([16]).

(19) De gewogen gemiddelde prijs per jaar van elektriciteit op de day-aheadmarkt was in OPCOM echter 165,06 RON/MWh (ca. 35 EUR/MWh) in 2013, 158,93 RON/MWh (ca. 34 EUR/MWh) in 2014 en 166,35 RON/MWh (ca. 36 EUR/MWh) in 2015. Ook op de bilaterale gecentraliseerde markt van OPCOM varieerde de gemiddelde prijs per jaar van elektriciteit in de periode 2013-2015 tussen 182,94 RON/MWh (ca. 39 EUR/MWh) en 162,41 RON/MWh (ca. 35 EUR/MWh) ([17]). Met andere woorden, tussen 2013 en 2015, toen de leningen in kwestie werden verstrekt, waren de gemiddelde productiekosten van CE Hunedoara 66 % tot 116 % hoger dan de prijzen waartegen elektriciteit werd verhandeld op de day-aheadmarkt, en 50 % tot 121 % hoger dan de prijzen op de bilaterale gecentraliseerde markt van de Roemeense elektriciteitsbeurs.

(20) Opgemerkt kan worden dat CE Hunedoara bij dergelijke marktprijzen niet duurzaam winstgevend kon opereren, omdat de day-aheadprijzen en termijnprijzen lager waren dan de productiekosten van CE Hunedoara. Op een concurrerende elektriciteitsmarkt valt te verwachten dat productie wordt verkocht tegen een prijs boven de marginale kosten om een winstmarge te behalen. Behoudens enkele uitzonderingen was CE Hunedoara hiertoe echter al vanaf de oprichting kennelijk niet in staat, zoals blijkt uit het feit dat CE Hunedoara geen voldoende exploitatieopbrengsten kon reserveren voor de aanschaf van de CO_2-emissiecertificaten die het in 2014 en 2015 nodig had. Steenkoolcentrales fungeren doorgaans als centrale voor basisproductie met een belastingsfactor van 70 % of hoger van het maximale vermogen ([18]). Aan de gegevens over elektriciteitsopwekking in tabel 1 is echter te zien dat in 2013 en 2014 de belastingsfactor van CE Hunedoara 30,8 % was, en dat deze in 2015 onder de 20 % uitkwam. Dit is te verklaren door het feit dat de productiemiddelen in de vorm van kolenmijnen en de twee krachtcentrales die in november 2012 tot CE Hunedoara fuseerden, dezelfde waren als die voorheen werden beheerd door de gefaalde rechtsvoorgangsters, zonder dat er sprake was van een significante verbetering in productie of technologie ter verlaging van de productiekosten. Dientengevolge vond de verkoop van de productie van CE Hunedoara plaats tegen een gemiddelde prijs van 199,22 RON/MWh (ca. 43 EUR/MWh) in 2013, 167,68 RON/MWh (ca. 36 EUR/MWh) in 2014 en 181,52 RON/MWh (ca. 39 EUR/MWh) in 2015 ([19]) en was CE Hunedoara, evenals zijn rechtsvoorgangsters, niet in staat voldoende winst te genereren om haar exploitatiekosten en schulden te voldoen, waaronder schulden aan overheidsinstanties, zoals blijkt uit tabel 2.

2.3.2. *Financiële prestaties*

(21) Zoals getoond in tabel 2 boekte CE Hunedoara in 2012, het eerste jaar waarin het in bedrijf was, een (netto) winst van 37,9 miljoen RON (ca. 8,1 miljoen EUR). Vanaf 2013, het jaar van de overdracht van de kolenmijnen en de bijbehorende eenheid voor steenkoolbewerking, begon CE Hunedoara echter steeds meer verlies te lijden, tot 147,6 miljoen RON (31,7 miljoen EUR) in 2013 en 352,3 miljoen RON (76 miljoen EUR) in 2014. Tegelijkertijd was er sprake van een verslechtering in de financiële indicatoren op het vlak van bedrijfsresultaten, de verhouding schulden/eigen vermogen en liquiditeit. Tegen het eind van 2015 had CE Hunedoara een negatief eigen vermogen van 1 082,6 miljoen RON (232,7 miljoen EUR). Tegen het eind van 2017 was het negatief eigen vermogen verdubbeld tot 2 842,7 miljoen RON (611,18 miljoen EUR). Vanaf 2013 was het bedrijfsresultaat negatief en had CE Hunedoara geen vrije kasstromen voor terugbetaling van schulden, uitgezonderd aanvullende schulden aan niet-commerciële overheidsinstanties, zoals de belastingdienst.

([16]) CE Hunedoara, verslagen van de raad van bestuur over 2013, 2014 en 2015, beschikbaar op: http://www.cenhd.ro/index.php/situatii-financiare/

([17]) Jaarverslagen van OPCOM over 2013, 2014 en 2015, beschikbaar op: https://www.opcom.ro/compania/compania.php?lang=ro&id=6

([18]) Zie bijvoorbeeld de belastingsfactoren die zijn gemeld in Besluit SA.38760 (2016/C) (PB C 46 van 5.2.2016, blz. 19).

([19]) http://www.cenhd.ro/images/File/Situatii%20financiare/2013/Raportul%20administratorilor%20-%202013.pdf, blz. 3. http://www.cenhd.ro/images/File/Situatii%20financiare/2014/Raportul%20administratorilor%20-%202014.pdf, blz. 3. http://www.cenhd.ro/images/File/Situatii%20financiare/2015/Raportul%20administratorilor%20-%202015.pdf, blz. 11.

Tabel 2

Financiële resultaten van CE Hunedoara 2012-2017

Miljoen RON	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totale ontvangsten	249,4	1 061,1	691,5	574,74	448,4	568,7
Operationele winst/verlies (ebitda)	20,2	– 167,1	– 341,7	– 1 647,6	– 838,2	– 744,6
Netto winst/verlies	37,9	– 147,6	– 352,3	– 1 661,6	– 858,4	– 768,8
Aandelenkapitaal	203,4	349,8	354,5	354,5	354,5	354,5
Eigen vermogen	678,7	980,1	629,3	– 1 082,6	– 2 071,3	– 2 842,7
Langlopende schulden	170,0	269,5	258,7	270,5	245,4	237,4
Overige lopende schulden inclusief belastingen	72,3	243,2	371,6	726,7	922,2	1 099,1

Bron: www.cenhd.ro, overeenkomstig publiek beschikbare financiële verslagen geraadpleegd in juni 2018

(22) Uiterlijk tegen april 2015 voldeed CE Hunedoara aan de criteria om in aanmerking te komen voor een collectieve insolventieprocedure naar Roemeens recht ([20]). In januari 2016 bevond CE Hunedoara zich tijdelijk in een insolventieprocedure. In maart 2016 bracht de bewindvoerder van CE Hunedoara een verslag uit („het verslag van de bewindvoerder") met informatie over de schulden van de onderneming, waaruit bleek dat CE Hunedoara aan verschillende overheidsorganen ongeveer 2 360 miljoen RON (ca. 507,4 miljoen EUR) verschuldigd was. Dit bedrag had onder meer betrekking op de leningen die het onderwerp zijn van dit besluit, boeten die door het Milieuagentschap waren opgelegd wegens het nalaten koolstofemissierechten en groencertificaten aan te schaffen evenals andere schulden ten opzichte van de staat en de socialezekerheidsbegroting. Volgens Roemenië verzocht het Milieuagentschap ook om betaling van door CE Hunedoara aan het agentschap verschuldigde bedragen, zoals bij andere particuliere schuldeisers.

(23) Zoals blijkt uit zijn eigenvermogenspositie, is CE Hunedoara technisch failliet, maar blijft het actief ten koste van het onbetaald laten van het merendeel van zijn (fiscale) schulden. Volgens de door Roemenië verstrekte informatie zou de liquidatie van CE Hunedoara overeenkomstig geldende nationale regels ten minste drie jaar kunnen duren indien deze procedure werd ingeleid door de Roemeense staat in zijn hoedanigheid van aandeelhouder en belangrijkste schuldeiser van CE Hunedoara. Tot dusver hebben de insolventieaanvragen die zijn ingediend bij de nationale ondernemingsrechtbank, niet geleid tot de verklaring van permanente insolventie van CE Hunedoara.

2.4. **Aan CE Hunedoara verstrekte leningen**

(24) In het inleidingsbesluit onderzocht de Commissie vijf door de overheid gefinancierde of ondersteunde leningen verstrekt aan dan wel ten gunste van CE Hunedoara voor zijn huidige bedrijf van elektriciteitsopwekking, die tegen 30 juni 2016 een schuld aan de Roemeense staat beliepen voor een totaalbedrag van 337 107 835 RON (ca. 72,48 miljoen EUR), inclusief uitstaande hoofdsom, rente, rente voor te late betalingen en andere kosten. Tabel 3 toont de tot 31 maart 2018 bijgewerkte informatie van Roemenië met betrekking tot het uitstaande kapitaal van deze leningen.

(25) Na het inleidingsbesluit werden door de Roemeense autoriteiten de leningsovereenkomsten overgelegd. De voornaamste initiële voorwaarden van de leningen waren als volgt:

a) Lening van de Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling („IBHO") gewaarborgd door de Roemeense staat via het ministerie van Openbare Financiën — „IBHO-lening"

(26) Deze lening betrof het project van renovering en modernisering van energieblok nr. 3 bij CET Mintia.

(27) Ten behoeve hiervan is het autonome bestuur voor elektrische energie „RENEL" (Regia Autonomă de Electricitate) in augustus 1995 met de Wereldbank een lening overeengekomen ten bedrage van 110 000 000 USD, waarvan 33 500 000 USD later, in februari 2001, werd geschorst. Tegen 17 mei 2001, toen de overeenkomst door de IBHO werd opgeschort, was er in totaal 10 930 016 USD opgenomen.

([20]) Besluit inzake reddingssteun van 21 april 2015, overwegingen 14, 16 en 17.

(28) Op 31 mei 2002 hervatte de IBHO de leningsovereenkomst met Electrocentrale Deva. In deze door de Roemeense overheid gewaarborgde overeenkomst werd bepaald dat Electrocentrale Deva kon beschikken over een bedrag van maximaal 69 908 805 USD (waarvan 1 162 752 USD later, in februari 2005, werd geschorst).

(29) De vervaldatum van de lening was 1 november 2015 en in het betalingsschema was terugbetaling bepaald in halfjaarlijkse tranches (verschuldigd in mei en november) gedurende 14 jaar, vanaf 2002.

(30) De rentevoet is gelijk aan de kosten van de gegarandeerde leningen en wordt bepaald op basis van het voorgaande halfjaar vermeerderd met een halve procentpunt; daarnaast was Electrocentrale Deva 0,25 % bereidstellingstellingsprovisie voor niet-opgenomen bedragen verschuldigd.

b) Lening van de Roemeense Handelsbank („BCR") overeengekomen door het ministerie van Financiën ten gunste van CE Hunedoara — „BCR-lening"

(31) Deze lening was overeengekomen voor de financiering van 25 % van een groter project met de naam „Centrala Electrică Paroșeni" met betrekking tot een installatie voor de ontzwaveling van afgas en wijziging van de technologie voor het verzamelen, vervoeren en afzetten van slakken en assen. De financiering van de andere delen werd verzekerd door een BRD-lening (die 25 % van de totale kosten dekte — informatie over deze lening staat onder letter d) en een lening van de Europese Investeringsbank („EIB") (voor 50 % van de totale kosten; deze lening valt niet onder het inleidingsbesluit).

(32) Door middel van een leningsovereenkomst die op 3 december 2013 was overeengekomen tussen BCR en het ministerie van Openbare Financiën, werd door de bank een investeringslening verstrekt aan de leningnemer, die de lening vervolgens aan CE Hunedoara verstrekte door middel van een sub-leningsovereenkomst die op 5 december 2013 werd aangegaan.

(33) Zowel de leningsovereenkomst als de sub-leningsovereenkomst betrof een hoofdsom van 83 485 450 RON (d.w.z. 17 950 000 EUR), die in eerste instantie door de bank aan het ministerie van Openbare Financiën en vervolgens door de laatste aan CE Hunedoara werd verstrekt.

(34) De termijn van de lening was 15 jaar, met een aflossingsvrije periode van 3 jaar. In het betalingsschema was een terugbetaling bepaald door middel van 25 halfjaarlijkse tranches van gelijke grootte. De rentevoet was gesteld op 4,20 % per jaar.

(35) De zekerheden met betrekking tot deze BCR-lening, die daarnaast echter ook dienden als zekerheid voor de BRD-lening van 14 700 000 EUR (d.w.z. 68 369 000 RON) die wordt genoemd onder letter d), evenals voor een gerelateerde EIB-lening van 32 650 000 EUR (d.w.z. 151 855 150 RON) die niet is behandeld in het inleidingsbesluit, werden vastgesteld door middel van een hypotheek op de onroerende en roerende zaken van CE Hunedoara met een totale waarde van 93 323 204 EUR (d.w.z. 417 481 353,09 RON).

(36) In verband met deze BCR-lening was CE Hunedoara het ministerie van Openbare Financiën ook een risicocommissie verschuldigd van 2,5 %, d.w.z. 448 750 EUR verdeeld in 8 gelijke tranches, voor het „Risicofonds voor overheidsschulden".

c) Lening van de Roemeense Ontwikkelingsbank („BRD") overeengekomen door het ministerie van Financiën en als achtergestelde lening verstrekt aan CE Hunedoara — „BRD-lening"

(37) Deze lening was overeengekomen voor de financiering van het project „Centrala Electrică Paroșeni".

(38) Door middel van een financieringsovereenkomst die op 19 mei 2014 was overeengekomen tussen BRD en het ministerie van Openbare Financiën, werd door de bank een lening verstrekt aan de leningnemer, die de lening vervolgens aan CE Hunedoara verstrekte door middel van een sub-leningsovereenkomst die op 5 juni 2014 werd aangegaan.

(39) Zowel de voornoemde financieringsovereenkomst als de sub-leningsovereenkomst betrof een hoofdsom van 68 371 170 RON (ca. 14 700 000 EUR), die in eerste instantie door de bank aan het ministerie van Openbare Financiën en vervolgens door de laatste aan CE Hunedoara werd verstrekt.

(40) De termijn van de lening was 15 jaar, met een aflossingsvrije periode van 3 jaar. In het betalingsschema was een terugbetaling bepaald door middel van 25 halfjaarlijkse tranches van gelijke grootte. De rentevoet was vastgesteld op 3,79 % per jaar.

(41) De zekerheden met betrekking tot deze BRD-lening, die daarnaast echter ook dienden als zekerheid voor de BCR-lening van 17 950 000 EUR (ca. 83 485 450 RON) die wordt genoemd onder letter c), evenals voor een gerelateerde EIB-lening van 32 650 000 EUR (ca. 151 855 150 RON) die niet is behandeld in het inleidingsbesluit, werden vastgesteld door middel van een hypotheek op de onroerende en roerende zaken met een totale waarde van 93 323 204 EUR (ca. 417 481 353,09 RON).

(42) In verband met deze BRD-lening was CE Hunedoara het ministerie van Openbare Financiën ook een risicocommissie verschuldigd van 2,5 %, d.w.z. 367 000 EUR verdeeld in 8 gelijke tranches, voor het „Risicofonds voor overheidsschulden".

(43) Met de BRD-lening en de BCR-lening werden investeringen gefinancierd voor naleving van milieuwetgeving in de Paroșeni-centrale (EU-normen die zijn vastgelegd in de Richtlijn inzake industriële emissies). Met deze investeringen was het niet mogelijk extra productie te genereren of productiekosten te verlagen waardoor de leningen dankzij extra exploitatieopbrengsten konden worden terugbetaald. De investeringen waren slechts een eerste voorwaarde om de centrale in bedrijf te houden. Deze gevallen waarin de Roemeense staat zijn toevlucht nam tot particuliere leningen die eerst aan en vervolgens door de staat werden verstrekt om in 2013-2014 naleving van milieuwetgeving te financieren, volgden feitelijk een geval waarin Roemenië subsidies had verstrekt voor hetzelfde type installatie (ontzwaveling van rookgas) voor andere warmtekrachtcentrales in 2010 (CE Turceni) en in 2011 (CE Craiova II) en waarbij sprake was van uitwisselingen met de Roemeense autoriteiten in 2012 ([21]). Daarom lijkt de overweging terecht dat de door de staat overgedragen BRD-lening en BCR-lening ter financiering van naleving van milieuwetgeving, zoals de eerdere leningen aan elektriciteitscentrales in 2011 en 2012, de facto subsidies waren.

d) Lening verstrekt voor de betaling van de onverenigbare steun waarvan terugbetaling werd gevorderd in het besluit inzake onverenigbare steun; kapitaal en rente — „de lening voor terugbetaling van onverenigbare steun"

(44) Op basis van noodverordening nr. 11 van de overheid van 13 mei 2015 met betrekking tot het verstrekken van een lening aan CE Hunedoara SA, is op 9 juni 2015 een leningsovereenkomst aangegaan tussen het ministerie van Openbare Financiën, CE Hunedoara en het ministerie van Energie, Midden- en Kleinbedrijf en Ondernemingsklimaat.

(45) Voornoemde leningsovereenkomst voorzag in een lening aan CE Hunedoara met een hoofdsom van 34 785 015 RON (ca. 7 478 778 EUR). Met deze lening werd de in overweging 5 genoemde onverenigbare steun terugbetaald.

(46) De lening had een termijn van 90 dagen en moest dus 8 september 2015 terugbetaald zijn. Als rentevoet van de lening werd het driemaands Robor-tarief vermeerderd met 5 %, d.w.z. 6,27 % per jaar, overeengekomen. De rentevoet zou gedurende de hele uitleentermijn vastliggen.

(47) Overeenkomstig artikel 2, lid 2, van bovengenoemde noodverordening nr. 11 van de overheid van 13 mei 2015 werden zekerheden vastgesteld ten bedrage van 49 380 000 RON (ca. 10 616 700 EUR), d.w.z. 120 % van de lening.

e) Lening die steun vertegenwoordigt die is verleend overeenkomstig het besluit inzake reddingssteun en rente — „de reddingssteunlening"

(48) Op basis van noodverordening nr. 22 van de overheid van 24 juni 2015 met betrekking tot het verstrekken van een lening aan CE Hunedoara SA, is op 14 juli 2015 een leningsovereenkomst aangegaan tussen het ministerie van Openbare Financiën, CE Hunedoara en het ministerie van Energie, Midden- en Kleinbedrijf en Ondernemingsklimaat.

(49) In voornoemde leningsovereenkomst werd een lening bepaald met een hoofdsom van 167 000 000 RON (ca. 35 905 000 EUR) aan CE Hunedoara, verdeeld over twee tranches. De eerste tranche, voor een bedrag van 98 476 900 RON (ca. 21 172 533 EUR) werd verstrekt op 20 juli 2015, terwijl de tweede tranche van 68 523 100 RON (ca. 14 732 466 EUR) niet meer werd verstrekt, omdat CE Hunedoara had verzuimd een andere lening terug te betalen, die was verstrekt op basis van noodverordening nr. 11/2015 van de overheid en die betrekking had op de lening voor terugbetaling van onverenigbare steun (zie punt d).

(50) De reddingssteunlening had een looptijd van zes maanden, nl. de periode april-september 2015; om de hierboven toegelichte redenen ontving CE Hunedoara slechts de eerste tranche van de lening.

(51) Als rentevoet van de lening werd het zesmaands Robor-tarief vermeerderd met 5 % d.w.z. 6,57 % per jaar overeengekomen. De rentevoet zou gedurende de hele uitleentermijn vastliggen.

(52) Overeenkomstig artikel 3, lid 3, van bovengenoemde noodverordening nr. 22 van de overheid van 24 juni 2015 werden zekerheden vastgesteld ten bedrage van 123 960 000 RON (ca. 26 651 400 EUR), d.w.z. 120 % van de lening.

2.5. **Redenen voor het inleiden van de procedure**

(53) In het inleidingsbesluit stelde de Commissie voorlopig vast dat de vijf door de overheid gefinancierde of gesteunde leningen verstrekt aan dan wel ten gunste van CE Hunedoara staatssteun konden vormen in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU die nog uitstaat ten bedrage van 337 miljoen RON (ca. 73 miljoen EUR) in totaal per 30 juni 2016.

([21]) SA. 33812 (2012/NN) — Roemenië: onrechtmatige staatssteun voor verplichte milieuprojecten.

(54) In het inleidingsbesluit uitte de Commissie ook twijfels over de vraag of werd voldaan aan de voorwaarden voor verenigbaarheid met de interne markt overeenkomstig artikel 107, lid 3, onder c), VWEU voor herstructureringssteun volgens de R&H-richtsnoeren. De Commissie wees erop dat door de Roemeense autoriteiten geen geldig herstructureringsplan of helder liquidatieplan met een redelijk tijdpad voor het bedrijf was ingediend, noch een identificeerbare en geldige bijdrage van CE Hunedoara. Evenmin was er sprake van herkenbare maatregelen ter beperking van concurrentieverstoring, die een voorwaarde zijn voor naleving van de R&H-richtsnoeren op het vlak van herstructureringssteun. Ten slotte had CE Hunedoara de reddingssteun niet terugbetaald, evenmin als de lening die het in staat stelde onverenigbare steun uit het verleden terug te betalen.

(55) In het inleidingsbesluit verzocht de Commissie Roemenië, teneinde te kunnen beoordelen of de leningen in kwestie beschikbaar zouden zijn geweest voor CE Hunedoara op de financiële markten en of deze werden verstrekt tegen marktvoorwaarden, het volgende over te leggen:

— de overwegingen met betrekking tot kredietwaardigheid, marktbenchmarks en beoordelingen van CE Hunedoara die de Roemeense autoriteiten in aanmerking hebben genomen teneinde de voorwaarden van hun steun te bepalen, zoals gedocumenteerd door bescheiden uit de periode waarin elke lening (achtergesteld) werd verstrekt of werd gewaarborgd;

— bewijs van aanbiedingen van leningen aan CE Hunedoara door commerciële financiële instellingen of banken in de periode 2012-2016, waarbij wordt aangegeven of een waarborg van de overheid of een publieke waarborg vereist is; en

— alle informatie die van nut kan zijn voor het beoordelen van de vijf leningen.

3. **OPMERKINGEN VAN ROEMENIË**

(56) In zijn opmerkingen over het inleidingsbesluit van de Commissie overlegt Roemenië informatie en een aantal waarnemingen, als volgt.

3.1. **Opmerkingen aangaande het uitstaande kapitaal en de bedragen die over de vijf leningen zijn verschuldigd**

a) IBHO-lening

(57) CE Hunedoara was vanwege de financiële moeilijkheden vanaf de termijnbetaling die verschuldigd was in november 2014 niet meer in staat betalingen te doen en vroeg de garant, het ministerie van Openbare Financiën, de resterende tranches te voldoen.

(58) Het ministerie van Openbare Financiën keerde, als garant van CE Hunedoara, de drie resterende tranches (d.w.z. november 2014, mei 2015 en november 2015) uit en berekende de door CE Hunedoara verschuldigde boeten en moratoire rente. De uitstaande schuld van CE Hunedoara aan het ministerie van Openbare Financiën (bestaande uit de drie tranches en bijbehorende boeten en rente) bedroeg 60 711 568 RON (ca. 13 052 987 EUR) op 31 maart 2018.

b) BCR-lening

(59) Per oktober 2015 informeerde CE Hunedoara het ministerie van Openbare Financiën dat het vanwege de financiële moeilijkheden zijn betalingsverplichtingen niet meer kon nakomen. Op 31 december 2017 was CE Hunedoara het ministerie van Openbare Financiën 5 343 411 EUR (ca. 24 853 078 RON) schuldig, overeenkomstig de bedragen verschuldigd als hoofdsom, rente en risicocommissie, vermeerderd met 564 163 EUR (ca. 2 763 553 RON) in de vorm van boeten en moratoire rente.

(60) Op 31 maart 2018 was 2 154 000 EUR (ca. 10 018 254 RON) van de hoofdsom van 17 950 000 EUR (ca. 83 485 450 RON) terugbetaald. Derhalve was 15 796 000 EUR (ca. 73 467 196 RON) nog verschuldigd.

c) BRD-lening

(61) Per februari 2016 informeerde CE Hunedoara het ministerie van Openbare Financiën dat het vanwege de financiële moeilijkheden zijn betalingsverplichtingen niet meer kon nakomen. Op 31 maart 2018 was CE Hunedoara het ministerie van Openbare Financiën 3 000 357 EUR (ca. 13 955 150 RON) schuldig, overeenkomstig de bedragen verschuldigd als hoofdsom, rente en risicocommissie, evenals boeten en moratoire rente.

(62) Op 31 maart 2018 was 1 764 000 EUR (ca. 8 204 364 RON) van de hoofdsom van 14 700 000 EUR (ca. 68 371 170 RON) terugbetaald. Derhalve was 12 936 000 EUR (ca. 60 166 806 RON) nog verschuldigd.

d) Lening voor terugbetaling van onverenigbare steun

(63) Op 8 september 2015, toen de lening opeisbaar werd en niet werd betaald, was door het ministerie van Openbare Financiën voor elke dag van achterstand moratoire rente berekend en bijgeboekt. Op 31 maart 2018 bedroeg de uitstaande schuld van CE Hunedoara met betrekking tot deze lening 42 339 794,26 RON (ca. 9 103 055 EUR), bestaande uit de hoofdsom van 34 785 015 RON (ca. 7 478 778 EUR), rente over de lening ten bedrage van 545 255,11 RON (ca. 117 229 EUR) en moratoire rente ten bedrage van 7 009 525,58 RON (ca. 1 507 048 EUR).

e) Reddingssteunlening

(64) Van het bedrag van 98 476 900 RON (ca. 21 172 533 EUR) dat de eerste tranche vertegenwoordigt, gebruikte CE Hunedoara slechts 93 450 841,17 RON (ca. 20 091 930 EUR). Het verschil van 5 026 058,86 RON (ca. 1 080 602 EUR) werd aan het ministerie van Openbare Financiën teruggegeven. Op 31 maart 2018 bedroeg de uitstaande schuld van CE Hunedoara met betrekking tot deze lening 112 579 946,05 RON (ca. 24 204 688 EUR), bestaande uit de hoofdsom van 93 450 841,17 RON (ca. 20 091 930 EUR), rente over de lening ten bedrage van 3 306 854,30 RON (ca. 710 973 EUR) en moratoire rente ten bedrage van 15 822 250,68 RON (ca. 3 401 783 EUR).

Tabel 3

Informatie van Roemenië over het uitstaande kapitaal en de bedragen die over de vijf leningen zijn verschuldigd per 31 maart 2018

	IBRD-lening	BCR-krediet	BRD-krediet	Lening voor terugbetaling van onverenigbare steun	Reddingssteunlening
Datum van toekenning	31.5.2002	5.12.2013	5.6.2014	9.6.2015	14.7.2015
Oorspronkelijk kapitaal	68,75 miljoen USD	17,95 miljoen EUR	14 miljoen EUR	34,8 miljoen RON	98,5 miljoen RON
Hoofdsom van uitstaande lening per 31.3.2018	0	15,79 miljoen EUR (73,5 miljoen RON)	12,9 miljoen EUR (60,1 miljoen RON)	34,8 miljoen RON	93,4 miljoen RON
Verschuldigd aan ministerie van Financiën per 31.3.2018 kapitaal, boete en rente	60,7 miljoen RON (13,1 miljoen EUR)	5,3 miljoen EUR (24,9 miljoen RON)	3,0 miljoen EUR (13,9 miljoen RON)	42,3 miljoen RON	112,6 miljoen RON

3.2. **Overige opmerkingen**

(65) Ten eerste verschafte Roemenië een toelichting met betrekking tot de reddingssteunlening die is goedgekeurd bij besluit van de Commissie van 21 april 2015. Zoals ook aangegeven in het inleidingsbesluit had Roemenië ten tijde van de goedkeuring van de reddingslening toegezegd binnen zes maanden na de datum van het besluit inzake reddingssteun een van de volgende zaken in te dienen: i) bewijs dat de lening was terugbetaald, ii) een geldig herstructureringsplan of iii) een onderbouwd gefaseerd plan voor de liquidatie van CE Hunedoara met een redelijk tijdsschema, zonder verdere steun. In dit verband bevestigde Roemenië dat het daadwerkelijk had gekozen voor herstructurering van CE Hunedoara.

(66) Ten tweede, Roemenië voerde met betrekking tot het inleidingsbesluit aan dat de door het besluit inzake reddingssteun goedgekeurde reddingssteunlening naar zijn mening de begunstigde onderneming (d.w.z. CE Hunedoara) geen feitelijk economisch voordeel opleverde. Roemenië betoogde dat de lening werd verstrekt in overeenstemming met bestaande voorwaarden op de bankmarkt, d.w.z. op basis van een economisch-financiële analyse door EximBank; daarnaast werd bij de waarborgen die door de nationale belastingautoriteit waren opgelegd, rekening gehouden met de marktwaarde van de zekerheid, die ten minste 120 % van de waarde van de lening dekte.

(67) Ten derde, Roemenië lichtte, met betrekking tot het liquidatieproces van CE Hunedoara en de juridische scheiding tussen kolenmijnbouw en elektriciteitsopwekking, het volgende toe: i) het gebrek aan financiële middelen, ii) het feit dat CE Hunedoara in 2016 twee keer op verzoek van de onderneming tijdelijk een insolventieprocedure inging, die beide keren is gesloten, en iii) het feit dat de nationale rechters ten tijde van de informatieverstrekking door Roemenië nog geen besluit hadden genomen aangaande een ander verzoek tot het inleiden van een insolventieprocedure; dit alles vormt een hindernis voor de juridische scheiding tussen de kolenmijnbouw en de elektriciteitsopwekking.

(68) Roemenië lichtte toe dat bij de juridische scheiding bepaalde juridische procedurele stappen in acht moeten worden genomen en dat, zonder interventies van belanghebbende derden, het proces gewoonlijk zes tot negen maanden duurt. Roemenië benadrukte verder dat er niettemin afzonderlijke rekeningen voor de kolenmijnbouw en energieopwekking worden aangehouden en dat de reddingssteun uitsluitend zou worden aangewend voor het energiebedrijf, zoals ook was voorgespiegeld in de aanmelding van de reddingssteun.

(69) Ten vierde voerde Roemenië, met betrekking tot het inleidingsbesluit inzake de voorwaarden voor steun aan leveranciers van diensten van algemeen economisch belang, aan dat CE Hunedoara diensten zou leveren die onmisbaar waren voor de werking van het nationale elektriciteitssysteem, hetgeen CE Hunedoara volgens de geldende juridische bepalingen ([22]) recht zou geven op compensatie. In dit verband voegde Roemenië toe dat de informatie die nodig was voor het omschrijven en opdragen van de diensten van algemeen belang, en het berekenen van de compensatie en de duur, vanaf 2016 aan de Commissie werd verstrekt en bijna voltooid zou zijn.

(70) Ten vijfde voerde Roemenië aan dat volgens studies uitgevoerd door de nationale maatschappij voor transport van elektrische energie Transelectrica SA, beëindiging van de twee krachtcentrales Mintia en Paroşeni een negatieve invloed zou hebben op de werking van het nationale elektriciteitssysteem.

(71) Ten zesde zouden er volgens de inschatting van Roemenië in de nabije toekomst andere productie-eenheden van elektrische energie wegvallen vanwege het van kracht worden van Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/1442 van de Commissie ([23]).

(72) Roemenië heeft echter geen informatie verstrekt tot staving van beoordeling vooraf door de Roemeense autoriteiten of marktdeelnemers voorafgaand aan het verstrekken van de leningen, en heeft geen bewijsmateriaal overgelegd waaruit blijkt dat de leningen verenigbaar zijn met regels inzake staatssteun.

(73) In zijn opmerkingen over het inleidingsbesluit betwistte Roemenië niet dat de reddingssteunlening, de lening voor terugbetaling van de onverenigbare steun en de drie andere leningen staatsmiddelen vertegenwoordigen en aan de staat toerekenbaar zijn.

4. **BEOORDELING VAN DE STEUN**

(74) Dit besluit betreft de vijf publiek gefinancierde of ondersteunde leningen die zijn beschreven in paragraaf 2.4.

(75) Dit besluit doet geen afbreuk aan de beoordeling van enige andere ondersteunende maatregelen die aan CE Hunedoara zijn verleend. Dit betreft met name het door publieke organen uitstellen of kwijtschelden van schuld direct ten gunste van CE Hunedoara, zoals vermeld in het inleidingsbesluit, evenals eerdere kwijtscheldingen of afstand van overheidsschuld verschuldigd door nationale steenkoolmaatschappij JSC Petroşani voorafgaand aan de liquidatie ervan, ingeval CE Hunedoara zou worden beschouwd als de economische opvolger van de tweede onderneming.

(76) De Commissie onderzoekt om te beginnen of de vijf maatregelen in kwestie staatssteun inhouden in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU. Vervolgens onderzoekt de Commissie of de steun al is uitgevoerd en of deze steun verenigbaar is met de interne markt.

(77) Als voorafgaande opmerking is de Commissie het oneens met de opmerkingen van Roemenië betreffende de BCR- en BRD-lening. Ten eerste, hoewel Roemenië (in zijn hoedanigheid van leningnemer) daadwerkelijk een deel van de hoofdsom aan BCR respectievelijk BRD heeft betaald, geldt dit niet voor CE Hunedoara. De laatste heeft immers geen enkel deel van de hoofdsom (van de achtergestelde leningen) aan de Roemeense staat betaald, zodat in werkelijkheid het volledige oorspronkelijke kapitaal (van de achtergestelde leningen) en niet slechts een deel ervan nog steeds uitstaat. Ten tweedeis de Commissie het ook oneens met de opmerkingen van Roemenië betreffende de sommen die per 31 maart 2018 aan het ministerie van Financiën waren verschuldigd voor deze twee leningen; zoals verderop zal worden toegelicht, overweegt de Commissie dat de volledige hoofdsommen van de (achtergestelde) BCR- en BRD-lening (en niet slechts de afbetalingen op de hoofdsom die volgens het betalingsschema per 31 maart 2018 verschuldigd waren) reeds in hun geheel door CE Hunedoara aan de Roemeense staat verschuldigd zijn.

4.1. **Aanwezigheid van staatssteun in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU**

(78) Krachtens artikel 107, lid 1, VWEU „zijn steunmaatregelen van de staten of in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde producties vervalsen of dreigen te vervalsen, onverenigbaar met de interne markt, voor zover deze steun het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt.”.

([22]) Noodverordening nr. 26/2018 van de overheid en beslissing nr. 760/2017 van de overheid.
([23]) Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/1442 van de Commissie van 31 juli 2017 tot vaststelling van BBT-conclusies (beste beschikbare technieken) op grond van Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad, voor grote stookinstallaties (PB L 212 van 17.8.2017, blz. 1).

(79) Om als steun in de zin van deze bepaling te worden aangemerkt, moet een maatregel bijgevolg aan elk van de volgende voorwaarden voldoen: i) de maatregel is toerekenbaar aan de staat en wordt uit staatsmiddelen bekostigd; ii) met de maatregel wordt de ontvanger ervan een voordeel toegekend; iii) dat voordeel is selectief; en iv) de maatregel vervalst de mededinging of dreigt deze te vervalsen en beïnvloedt het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig.

4.1.1. *Staatsmiddelen en toerekenbaarheid aan de staat*

(80) Zoals is gesteld door het Hof ([24]), om maatregelen aan te merken als staatssteun in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU, moeten de maatregelen a) zijn afgeleid van middelen van de staat, direct dan wel indirect via een bemiddelende instantie die handelt op grond van bevoegdheden die eraan zijn verleend, en b) toerekenbaar zijn aan de staat. Het begrip „lidstaat" omvat alle niveaus van publieke autoriteiten, nationaal, regionaal dan wel lokaal ([25]).

(81) Met betrekking tot de IBHO-lening lichtte Roemenië toe dat deze lening voortkwam uit een overeenkomst die op 31 mei 2002 is gesloten tussen IBHO en Electrocentrale Deva, de rechtsvoorganger van CE Hunedoara. Deze leningsovereenkomst werd gewaarborgd door de Roemeense overheid. Volgens de rechtspraak ([26]) is het doen ontstaan van een concreet risico dat de staat — als gevolg van een garantie of een contractueel aanbod — in de toekomst een extra last zal moeten dragen, voldoende voor de toepassing van artikel 107, lid 1, VWEU. De waarborg van de IBHO-lening als zodanig hield middelen uit de begroting van de staat in.

(82) Met betrekking tot de BCR-lening bevestigde Roemenië dat deze lening het resultaat was van een overeenkomst die op 3 december 2013 is aangegaan tussen BCR en het ministerie van Openbare Financiën voor de financiering van een kwart van het investeringsproject „Centrala Electrică Parosẹni". Deze lening werd vervolgens aan CE Hunedoara verstrekt door middel van een sub-leningsovereenkomst die op 5 december 2013 is aangegaan. De sub-leningsovereenkomst als zodanig (met betrekking tot de door de Roemeense staat overeengekomen BCR-lening) werd CE Hunedoara aangeboden uit middelen die afkomstig waren uit de staatsbegroting.

(83) Met betrekking tot de BRD-lening bevestigde Roemenië dat deze lening het resultaat was van een overeenkomst die op 19 mei 2014 is gesloten tussen BRD en het ministerie van Openbare Financiën. Deze lening werd door de bank verstrekt aan de leningnemer, die deze vervolgens aan CE Hunedoara verstrekte door middel van een sub-leningsovereenkomst die op 5 juni 2014 is aangegaan voor de financiering van nog een kwart van het project „Centrala Electrică Parosẹni". De sub-leningsovereenkomst als zodanig (met betrekking tot de door de Roemeense staat overeengekomen BRD-lening) werd CE Hunedoara aangeboden uit middelen die afkomstig waren uit de staatsbegroting.

(84) De reddingssteunlening, met inbegrip van het verlengde en niet-terugbetaalde deel ervan, en de lening voor terugbetaling van onverenigbare steun houden middelen van de staat in, aangezien deze leningen werden verstrekt uit middelen die waren gereserveerd in en afkomstig waren uit de staatsbegroting.

(85) De verschillende handelingen waarmee het ministerie van Financiën leningen aan CE Hunedoara aanging, achterstelde of waarborgde, hetzij uit eigen beweging, op grond van bevoegdheden van de staat die eraan zijn verleend, hetzij op aanwijzing van de raad van ministers van Roemenië, zijn toerekenbaar aan de Roemeense staat.

(86) Op basis van het bovenstaande concludeert de Commissie dat de vijf leningen in kwestie staatsmiddelen inhouden en toerekenbaar zijn aan de Roemeense staat.

4.1.2. *Economisch voordeel*

(87) In artikel 107, lid 1, VWEU is bepaald dat, wil een maatregel kunnen worden aangemerkt als staatssteun, deze bepaalde ondernemingen of bepaalde producties moet begunstigen. Leningen of waarborgen die direct of indirect door de staat zijn verstrekt, kunnen de begunstigde onderneming voordeel opleveren als zij financiering opleveren die de begunstigde niet, althans niet op dezelfde voorwaarden, op de financiële markten had kunnen verkrijgen. Om na te gaan of een onderneming een economisch voordeel heeft gehad, past de Commissie het criterium toe van de „particuliere investeerder in een markteconomie". Volgens dit beginsel wordt de transactie bij de beoordeling vooral beschouwd vanuit het oogpunt van een hypothetische voorzichtige particuliere schuldeiser/investeerder wiens situatie die van de staat het dichtst benadert ([27]).

(88) In deze zaak is de Roemeense staat zowel schuldeiser als voornaamste aandeelhouder van CE Hunedoara. In deze situatie kan Roemenië zelfstandig een lening of waarborg verstrekken die voldoet aan het beginsel van de particuliere investeerder in een markteconomie, indien de voorwaarden waarop de lening wordt verstrekt, overeenstemmen met de marktomstandigheden, mits het waarschijnlijk is dat de lening wordt terugbetaald of de aandeelhouder in een andere vorm hoger rendement oplevert.

([24]) Zie zaak C-482/99, *Frankrijk/Commissie (Stardust Marine)*, ECLI:EU:C:2002:294.
([25]) Zaak C-248/84, *Duitsland/Commissie*, ECLI:EU:C:1987:437, punt 17.
([26]) Arrest van het Hof van Justitie van 19 maart 2013, *Bouygues SA en Bouygues Télécom SA/Commissie e.a.*, gevoegde zaken C-399/10 P en C-401/10 P, ECLI:EU:C:2013:175, punten 137, 138 en 139.
([27]) Zaak C-300/16P, *Commissie/Frucona Košice*, ECLI:EU:C:2017:706, punt 28.

(89) Bij de beoordeling van de voorwaarden waartegen door een aandeelhouder leningen worden verstrekt, moet dan ook rekening worden gehouden met het mogelijke rendement van het belang dat de aandeelhouder redelijkerwijs kan verwachten in zijn hoedanigheid van aandeelhouder. In deze zaak is het duidelijk, gezien i) de financiële cijfers van CE Hunedoara zoals weergegeven in tabel 2, ii) de aanzienlijk hogere marginale productiekosten van CE Hunedoara ten opzichte van de marktprijzen, en iii) de geschiedenis van de rechtsvoorgangsters, dat de Roemeense staat of een willekeurige particuliere investeerder in een positie vergelijkbaar met de staat vanaf 2013 geen enkel rendement zou kunnen verwachten in de vorm van dividenden of vermogenswinst uit zijn aandelen in CE Hunedoara.

(90) Ten eerste moet voor de drie IBHO-, BCR- en BRD-leningen die door het Roemeense ministerie van Financiën zijn aangegaan of gewaarborgd ten gunste van CE Hunedoara, de financiële situatie van de onderneming en de geschiedenis van de rechtsvoorgangsters voor de beoordeling in aanmerking worden genomen, aangezien deze door iedere voorzichtige commerciële leninggever of investeerder zouden zijn onderzocht. Zelfs vóór april 2015, toen CE Hunedoara naar verluidt geen financiering op marktconforme voorwaarden kon aantrekken, was het consequent verlieslatend vanaf het eerste jaar dat het volledig in bedrijf was met kolenmijnen en energieopwekking in dezelfde onderneming.

(91) Ten tweede werd, wat betreft de lening voor terugbetaling van onverenigbare steun, in het inleidingsbesluit opgemerkt dat een economisch voordeel van soortgelijke aard (als in verband met de reddingslening) werd toegekend aan CE Hunedoara als rechtsopvolger die de inrichtingen voor energieopwekking van Electrocentrale Paroșeni en Electrocentrale Deva beheert, door middel van de staatssteun die het onderwerp was van het besluit inzake onverenigbare steun dat is vastgesteld op 20 april 2015, en, indirect, door middel van de overheidslening die aan CE Hunedoara is verstrekt om de schuld terug te betalen. De lening voor terugbetaling van onverenigbare steun werd verstrekt in een periode waarin CE Hunedoara volgens Roemenië in aanmerking kwam voor een insolventieprocedure naar Roemeens recht. Bijgevolg kan worden uitgesloten dat het dergelijke financiering op marktconforme voorwaarden had kunnen vinden.

(92) Ten derde verklaarden de Roemeense autoriteiten met betrekking tot de reddingssteunlening, zoals vermeld in het inleidingsbesluit, dat CE Hunedoara niet in staat was deze van commerciële banken te verkrijgen en, meer in het algemeen, gaven zij toe dat de lening een (selectief) voordeel opleverde ([28]). Het verlengde en nog niet-terugbetaalde deel van de door CE Hunedoara gehouden reddingssteunlening heeft ook een economisch voordeel tot gevolg dat het onmogelijk op marktconforme voorwaarden had kunnen verkrijgen, bv. door het niet-terugbetaalde deel te herfinancieren en terug te betalen met een lening van een commerciële bank.

(93) In zijn opmerkingen betreffende het inleidingsbesluit betoogde Roemenië dat het wel degelijk voornemens was CE Hunedoara te herstructureren en de reddingslening om te zetten in een deel van een herstructureringssteunmaatregel. De Commissie merkt echter op dat Roemenië geen geldig herstructureringsplan heeft ingediend in overeenstemming met de R&H-richtsnoeren en dat enkel het voornemen om te herstructureren het voordeel van de reddingssteunlening niet wegneemt, aangezien de lening in de zes maanden volgend op het verstrekken van de steun niet is terugbetaald.

(94) Verder betoogde Roemenië in zijn opmerkingen bij het inleidingsbesluit dat de reddingslening na de analyse van EximBank werd verstrekt op „bestaande voorwaarden op de bankmarkt" en door zekerheid werd gedekt. Dit argument houdt echter geen stand door het enkele feit dat CE Hunedoara niet in staat was de lening te verkrijgen van commerciële banken, zoals vermeld in overwegingen 100 en 101 van dit besluit. Bovendien heeft Roemenië de kredietrisicoanalyse van EximBank niet overgelegd.

(95) Ten vierde waren de rechtsvoorgangsters van CE Hunedoara evenmin in staat te voldoen aan hun verplichtingen, waarvan bij de liquidatie meer dan 1,2 miljard EUR onbetaald bleef. Ook al was CE Hunedoara gezuiverd van de meeste verplichtingen van Electrocentrale Paroșeni, Electrocentrale Deva en de nationale steenkoolmaatschappij JSC Petroșani, als onlangs opgericht bedrijf had het geen betrouwbaar kredietverleden, wat commerciële leninggevers terughoudend maakt bij het financieren van operaties. Alle vijf leningen die het onderwerp zijn van de huidige procedure, zijn verstrekt uit middelen afkomstig uit de staatsbegroting (zie 4.1.1). Daarentegen zijn er geen aanwijzingen van enige particuliere commerciële schuldeiser die in vergelijkbare mate leningen aan CE Hunedoara heeft verstrekt. In weerwil van het verzoek aan Roemenië in het inleidingsbesluit om bewijs van aanbiedingen van leningen aan CE Hunedoara door commerciële financiële instellingen of banken tussen 2012 en 2016 over te leggen, en daarbij aan te geven of een waarborg van de overheid of een publieke waarborg vereist was, heeft Roemenië geen aanbiedingen of bewijs van positieve evaluaties door commerciële leninggevers overgelegd.

(96) Ten vijfde waren, zoals toegelicht in overweging 20, de productiemiddelen van CE Hunedoara dezelfde als die voorheen door de rechtsvoorgangsters werden beheerd zonder dat er sprake was van een significante verbetering in productie of technologie waardoor belanghebbenden redelijkerwijs meer of winstgevender verkoop van elektriciteit en warmte op de Roemeense elektriciteitsmarkt konden verwachten. De Roemeense autoriteiten konden, als

([28]) Besluit inzake reddingssteun van 21 april 2015, overwegingen 30 en 31.

volledig eigenaar en voornaamste schuldeiser van CE Hunedoara en haar rechtsvoorgangsters, niet blind zijn voor het structurele onvermogen van CE Hunedoara om voldoende exploitatiewinst te genereren om aan zijn verplichtingen te voldoen. Met overheidsfinanciering werden de middelen verstrekt, die CE Hunedoara in geen geval op de financiële markt had kunnen verkrijgen.

(97) Alle vijf voornoemde feiten zijn van invloed op de kredietwaardigheid van CE Hunedoara en maken het onwaarschijnlijk dat CE Hunedoara zonder tussenkomst van de staat leninggevers bereid zou hebben gevonden te lenen op marktconforme voorwaarden met het vertrouwen dat CE Hunedoara de leningen zou terugbetalen. Evenzeer onwaarschijnlijk is het dat Roemenië bij het verstrekken van leningen aan CE Hunedoara tegen gunstigere voorwaarden uitzicht had op rendement van zijn aandeel in CE Hunedoara, met name uit gederfde inkomsten.

(98) Concluderend kan worden gesteld dat de leningen in kwestie CE Hunedoara lijken te hebben begunstigd. CE Hunedoara was een leningnemer waarvan de insolvente en geliquideerde rechtsvoorgangsters een ongunstig kredietverleden hadden, en had in 2012-2013, toen het werd opgericht, geen kredietverleden. CE Hunedoara leed toenemende exploitatieverliezen, waardoor het per 2013-2014 geen schulden kon aflossen, en bleef bij het voldoen aan zijn verplichtingen daadwerkelijk in gebreke, waardoor het per 2015 in aanmerking kwam voor een insolventieprocedure. Bovendien zijn er geen aanwijzingen dat de Roemeense autoriteiten tijdige stappen hebben gezet waarmee een zorgvuldige schuldeiser de schulden zou terugvorderen, zoals terugbetaling van de leningen vorderen of gedwongen executie van niet-verrichte terugbetalingen eisen. Hoewel de vordering wegens insolventie tegen CE Hunedoara in januari 2016 is ingediend (zie overweging 22), heeft er tot dusver geen daadwerkelijke terugvordering plaatsgevonden. Vanwege de moeilijke financiële situatie van het bedrijf en de geringe waarschijnlijkheid van terugbetaling ten tijde van het verstrekken of verlengen van de leningen, werd CE Hunedoara met de leningen in kwestie een economisch voordeel toegekend in de vorm van financiering en middelen, die het niet op de markt had kunnen verkrijgen.

(99) Met betrekking tot de kwantificering van dit economische voordeel verwijst de Commissie in overweging 34 van het inleidingsbesluit naar het arrest van het Hof in de zaak Larko ([29]), waarin wordt geoordeeld dat in omstandigheden waarin de leningnemer zich in een delicate financiële situatie bevindt die wordt gekenmerkt door met name dalende omzet, negatief eigen vermogen en onvermogen om leningen uit eigen middelen terug te betalen, het economische voordeel dat in een lening is begrepen, gelijk kan zijn aan het totaalbedrag van de geleende middelen, ook als de staat slechts als borg voor de lening optreedt. De Roemeense autoriteiten hebben geen bewijs overgelegd dat CE Hunedoara toegang had tot marktfinanciering op marktconforme voorwaarden en waaruit blijkt dat CE Hunedoara heeft getracht, laat staan erin is geslaagd, op de markt te lenen zonder steun van de staat.

(100) De BRD-lening en de BCR-lening die door de Roemeense staat zijn overgedragen om in 2013-2014 naleving van milieuwetgeving te financieren, volgen, zoals opgemerkt in overweging 43, gevallen waarin Roemenië subsidies had verstrekt voor hetzelfde type installatie (ontzwaveling van rookgas) voor andere warmtekrachtcentrales in 2010 (CE Turceni) en in 2011 (CE Craiova II) en besloot dergelijke subsidies niet meer als instrument voor steun te verstrekken. Gezien de kenmerken en het doel van de leningen en de financiële situatie van CE Hunedoara, lijkt het daarom echter terecht om te overwegen dat de door de staat overgedragen BRD-lening en BCR-lening ter financiering van de naleving van milieuwetgeving de facto subsidies waren, ook al waren ze juridisch als leningen aangemerkt.

(101) Uit het feit dat BRD en BCR de lening verstrekten aan en lieten overdragen door de Roemeense staat, blijkt intussen dat deze particuliere banken geen liquiditeitsriciso met CE Hunedoara wilden nemen, omdat zij wanbetaling over de terugbetaling als vrijwel zeker beschouwden.

(102) Als zodanig concludeert de Commissie op grond van het voorgaande dat de vijf aan CE Hunedoara verstrekte leningen een economisch voordeel opleverden, en beschouwt zij dit voordeel als gelijk aan het totaalbedrag van de hoofdsom van de leningen ten tijde van het verstrekken ervan.

4.1.3. *Selectiviteit*

(103) In artikel 107, lid 1, VWEU is bepaald dat, wil een maatregel kunnen worden aangemerkt als staatssteun, deze *bepaalde ondernemingen of bepaalde producties moet begunstigen*. De Commissie merkt op dat de vijf leningen op adhocbasis werden verstrekt om het voortbestaan van CE Hunedoara te ondersteunen in specifieke situaties waarin investeringen ten behoeve van naleving van milieuwetgeving, exploitatiekosten of terugbetaling van onverenigbare steun noodzakelijk waren, en dat de leningen geen deel uitmaakten van een bredere maatregel van algemeen economisch beleid om steun te verlenen aan ondernemingen die zich in een vergelijkbare juridische en economische situatie bevonden en die actief waren in de elektriciteitsopwekking of andere economische sectoren. Bijgevolg concludeert de Commissie dat deze leningen selectief zijn in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU.

([29]) Zaak T-423/14, *Larko Geniki Metalleftiki kai Metallourgiki AE/Commissie*, ECLI:EU:T:2018:57, punt 193 en aangehaalde rechtspraak.

4.1.4. *Invloed op het handelsverkeer en verstoring van de mededinging*

(104) Wanneer door een lidstaat toegekende steun de positie van een onderneming ten opzichte van andere concurrerende ondernemingen in het handelsverkeer binnen de EU versterkt, moet die steun worden geacht dat handelsverkeer ongunstig te beïnvloeden ([30]). Het is voldoende dat de ontvanger van de steun op markten waar concurrentie is, met andere ondernemingen concurreert ([31]).

(105) CE Hunedoara levert elektriciteit en warmte in Roemenië. Overeenkomstig de in de Unie geldende regels inzake de interne elektriciteitsmarkt ([32]) staat het leveranciers van elektriciteit vrij activiteiten te ontwikkelen en klanten aan te zoeken in Roemenië. Dit is zelfs al door verschillende concurrenten uit Roemenië (bv. SN Nuclearelectrica, SN Hidroelectrica) en andere lidstaten (bv. CEZ, Alpiq) gedaan. De Commissie merkt op dat het Roemeense elektriciteitssysteem momenteel is geïnterconnecteerd met het elektriciteitssysteem van Bulgarije en van Hongarije, zodat elektriciteitsstromen worden geproduceerd in en verhandeld tussen deze lidstaten.

(106) Bijgevolg concludeert de Commissie dat de onderzochte leningen de handel in de EU kunnen beïnvloeden en de mededinging op de interne markt kunnen verstoren of bedreigen.

4.1.5. *Conclusie ten aanzien van de vraag of er sprake is van staatssteun*

(107) Op grond van de hierboven uiteengezette argumenten concludeert de Commissie dat de IBHO-lening die door de Roemeense staat voor CE Hunedoara is gewaarborgd, de BCR- en BRD-lening die ten gunste van CE Hunedoara zijn overeengekomen, de lening voor terugbetaling van eerdere onverenigbare steun, en de reddingssteunlening, met inbegrip van het verlengde en niet-terugbetaalde deel ervan, staatssteun vormen in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU.

4.2. **Rechtmatigheid van de steun**

(108) De door de staat gewaarborgde IBHO-leningsovereenkomst ten gunste van CE Hunedoara is op 31 mei 2002 ondertekend met Electrocentrale Deva, én van de rechtsvoorgangsters van CE Hunedoara. Dit was dus vóór de toetreding van Roemenië tot de Europese Unie in 2007. Als zodanig was de IBHO-lening niet onrechtmatig, ook al zou worden vastgesteld dat er sprake was van staatssteun. De betalingen door de staat als borg, ook als ze na de toetreding zijn verricht, vormen derhalve bestaande staatssteun en zijn als zodanig niet onrechtmatig, zij het dat ze alsnog als staatssteun kunnen worden aangemerkt mocht de staat in de toekomst nalaten zijn recht van terugvordering ten aanzien van CE Hunedoara uit te oefenen.

(109) De BCR-lening, de BRD-lening en de lening voor terugbetaling van de onverenigbare steun vormen echter staatssteun in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU en vormen, aangezien ze zijn uitgekeerd in strijd met artikel 108, lid 3, VWEU, onrechtmatige staatssteun.

(110) De reddingssteunlening waartegen de Commissie bij haar besluit inzake reddingssteun van 21 april 2015 geen bezwaar heeft gemaakt, is niet uitgevoerd vóór het besluit van de Commissie en was bijgevolg geen onrechtmatige staatssteun. Omdat de lening echter gedurende een buitensporige periode is verlengd, veel langer dan het halfjaar waarvoor de lening werd verstrekt, is de verlenging onrechtmatig.

4.3. **Verenigbaarheid van de steun en rechtsgrond voor de beoordeling**

(111) De Commissie moet beoordelen of de hierboven vermelde steunmaatregelen verenigbaar met de interne markt kunnen worden verklaard. Volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie is het aan de lidstaat om mogelijke gronden voor de verenigbaarheid met de interne markt aan te dragen en aan te tonen dat aan de voorwaarden voor deze verenigbaarheid is voldaan ([33]). Uitgezonderd in eerste instantie de reddingssteunlening en de verlenging hiervan zes maanden na het besluit van de Commissie van 21 april 2015 en de IBHO-lening, die niet aangemeld hoefde worden aangezien deze is verstrekt voordat Roemenië tot de Unie toetrad, heeft Roemenië geen melding gemaakt van de lening voor terugbetaling van de onverenigbare steun, de BCR-lening en de BRD-lening en heeft Roemenië geen mogelijke gronden voor verenigbaarheid met de interne markt aangedragen.

(112) Op basis van de beschikbare informatie, en zoals opgemerkt in het inleidingsbesluit, overweegt de Commissie dat de enige mogelijke grond voor verenigbaarheid van de te beoordelen maatregelen bestaat in de R&H-richtsnoeren. Deze richtsnoeren bevatten regels en voorwaarden ten behoeve van de beoordeling van de verenigbaarheid van reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden overeenkomstig artikel 107, lid 3, onder c), VWEU.

([30]) Zie met name zaak 730/79, *Philip Morris/Commissie*, ECLI:EU:C:1980:209, punt 11; Zaak C-53/00, *Ferring*, ECLI:EU:C:2001:627, punt 21; zaak C-372/97, *Italië/Commissie*, ECLI:EU:C:2004:234, punt 44.

([31]) Zaak T-214/95, *Het Vlaamse Gewest/Commissie*, ECLI:EU:T:1998:77.

([32]) Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG (PB L 211 van 14.8.2009, blz. 55).

([33]) Zie zaak C-364/90, *Italië/Commissie*, ECLI:EU:C:1993:157, punt 20.

4.3.1. *Toepasselijkheid van de R&H-richtsnoeren*

(113) In de punten 137 en 138 van de R&H-richtsnoeren is bepaald: „De Commissie zal reddings- of herstructureringssteun die zonder haar toestemming — en dus in strijd met artikel 108, lid 3, [VWEU] — is toegekend, op grond van deze richtsnoeren onderzoeken op zijn verenigbaarheid met de interne markt wanneer die steun geheel of gedeeltelijk na de bekendmaking van deze richtsnoeren in het *Publicatieblad van de Europese Unie* is toegekend" en „[i]n alle overige gevallen zal zij het onderzoek uitvoeren op basis van de op het tijdstip van de toekenning van de steun geldende richtsnoeren.".

(114) De reddingssteunlening en de lening voor terugbetaling van de onverenigbare steun zijn verstrekt na 1 augustus 2014, toen de R&H-richtsnoeren van kracht werden. Derhalve zijn de R&H-richtsnoeren op deze twee leningen van toepassing.

(115) Daarnaast zijn de BCR- en de BRD-lening, in strijd met artikel 108, lid 3, VWEU, niet bij de Commissie aangemeld. Hieruit volgt dat, zelfs als deze twee leningen waren verstrekt vóór 1 augustus 2014, voor zover ze gezamenlijk moeten worden beoordeeld als onderdeel van één steunoperatie voor een onderneming in moeilijkheden, de R&H-richtsnoeren gelden voor de BCR- en BRD-lening.

4.3.2. *Toepassing van de R&H-richtsnoeren*

(116) De reddings- of herstructureringssteun kan uitsluitend ten goede komen van ondernemingen in moeilijkheden zoals omschreven in punt 20 van de R&H-richtsnoeren, die niet actief zijn in de kolen-, staal- of financiële sector zoals omschreven in punt 16. Zoals opgemerkt in het besluit inzake reddingssteun voldeed CE Hunedoara al in april 2015 aan de criteria om een collectieve insolventieprocedure in te gaan zoals in punt 20, letter c), van de R&H-richtsnoeren. In januari 2016 is de onderneming daadwerkelijk deze procedure ingegaan (zie overweging 22). Daarom kan CE Hunedoara worden beschouwd als een onderneming in moeilijkheden in de zin van de R&H-richtsnoeren.

(117) De Commissie merkt om te beginnen op dat Roemenië geen bewijs heeft overgelegd dat de onderneming aan de voorwaarden voor verenigbaarheid voor reddings- of herstructureringssteun in de R&H-richtsnoeren voldoet.

(118) De BCR-lening, de BRD-lening en de lening voor terugbetaling van de onverenigbare steun zullen hierna gezamenlijk worden beoordeeld, omdat zij werden verstrekt aan een onderneming in moeilijkheden als investering of exploitatiesteun, waardoor CE Hunedoara haar kosten kon voldoen, terwijl zij geen toegang had tot financiële markten (zie overweging 99). Op basis hiervan overweegt de Commissie dat niet aan de voorwaarden voor verenigbaarheid van herstructureringssteun in de R&H-richtsnoeren wordt voldaan, omdat i) het herstructureringsplan (ingediend in oktober 2015 en gewijzigd in januari 2016) al vanaf het begin niet geldig was, voor zover het de levensvatbaarheid op lange termijn van CE Hunedoara niet kon waarborgen zonder verdere voortdurende steun en dit plan niet is doorgezet, ii) er geen waarneembare eigen bijdrage van CE Hunedoara is overeenkomstig de punten 62 tot en met 64 van de R&H-richtsnoeren, en iii) er geen waarneembare maatregelen waren ter beperking van verstoringen overeenkomstig de punten 74 tot en met 86 van de R&H-richtsnoeren.

(119) Met betrekking tot de punten 99 tot en met 103 van de R&H-richtsnoeren, ook al worden hierin specifieke voorwaarden bepaald voor steun aan DAEB-beheerders in moeilijkheden, neemt de Commissie het standpunt in dat de te beoordelen leningen niet kunnen worden beoordeeld of in aanmerking kunnen worden genomen als compensatie voor de verlening van diensten als omschreven in punt 100 van de R&H-richtsnoeren. Ten eerste is er noch aangevoerd noch vastgesteld dat CE Hunedoara opereert op basis van geldige opdrachten van de overheid waarbij een gerechtvaardigd verschil wordt gemaakt met de productie van elektriciteit door andere elektriciteitopwekkingsbedrijven die actief zijn in Roemenië; volgens vaste rechtspraak van het Europese Hof van Justitie ([34]) is de aanwezigheid van een geldige overheidsopdracht een essentiële voorwaarde om staatssteun te beschouwen als geldige compensatie voor een dienst van algemeen economisch belang. Ten tweede waren de leningen in kwestie ad-hocleningen voor specifieke doeleinden en werden deze niet verstrekt met betrekking tot identificeerbare en

([34]) Arrest van het Hof van 24 juli 2003, *Altmark Trans GmbH en Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH*, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415.

gerechtvaardigde extra kosten voor dienstverlening. Ten derde zijn de leningbedragen niet individueel dan wel cumulatief vastgesteld op basis van objectieve parameters die vooraf zijn bepaald en specifiek zijn gekalibreerd voor de vastgestelde kosten van de DAEB, waarbij alle kosten en opbrengsten van Hunedoara in aanmerking worden genomen. Daarom kan de Commissie niet, overeenkomstig de punten 100 en 101 van de R&H-richtsnoeren, overwegen dat de leningen in kwestie moeten worden beschouwd als geldige compensatie overeenkomstig het DAEB-besluit ([35]) of het DAEB-kader ([36]).

(120) Ook heeft Roemenië niet voldaan aan zijn toezegging om de mijnbouwactiviteiten binnen CE Hunedoara juridisch te scheiden van de energieopwekking, een toezegging die werd gedaan ten tijde van het goedkeuren van de reddingssteun. Volgens de informatieverstrekking van Roemenië zou dit tussen zes en negen maanden duren. Er zijn twee kolenmijnen die exploitatiesteun ontvangen voor sluiting ingevolge het besluit inzake de tweede steunmaatregel voor kolenmijnen (overweging 12). Roemenië heeft in zijn opmerkingen bij het inleidingsbesluit betoogd dat er afzonderlijke rekeningen worden aangehouden voor de mijnbouw- en de elektriciteitopwekkingsactiviteiten. Dat er afzonderlijke rekeningen zijn, betekent op zichzelf echter niet dat er geen kruisfinanciering van de mijnbouwactiviteit optreedt. Roemenië heeft niet aangetoond dat er geen sprake is van kruisfinanciering, bv. door te bewijzen dat de staatssteun uitsluitend ten goede komt aan de elektriciteitopwekkingsactiviteit. Bij ontstentenis van dit benodigde bewijs kan niet worden uitgesloten dat de leningen die het onderwerp zijn van dit besluit, deels direct dan wel indirect ten goede zijn gekomen aan de kolenmijnen van CE Hunedoara, in strijd met punt 16 van de R&H-richtsnoeren, waarin de kolenindustrie wordt uitgesloten van R&H-steun.

(121) Ten slotte moet worden opgemerkt dat de opbrengsten uit de lening voor terugbetaling van de onverenigbare steun beschikbaar blijven voor CE Hunedoara. Gezien het Deggendorf-beginsel ([37]) laat de accumulatie van een niet-terugbetaalde lening voor terugbetaling van eerdere onverenigbare steun met de andere drie leningen niet de overweging toe dat de mogelijke herstructureringssteun aan CE Hunedoara verenigbaar is met de interne markt op basis van punt 94 van de R&H-richtsnoeren. CE Hunedoara profiteert enerzijds van staatssteun in de vorm van de leningen in kwestie voor zover deze niet zijn terugbetaald, maar blijft anderzijds opereren ten nadele van concurrenten.

(122) Concluderend op basis van het bovenstaande overweegt de Commissie dat de BCR- en BRD-lening die zijn overeengekomen ten gunste van CE Hunedoara, gezamenlijk beoordeeld met de buitensporige verlenging van de reddingssteunlening waardoor deze een herstructureringslening werd, en de lening voor terugbetaling van de onverenigbare steun, onverenigbaar zijn met de interne markt.

(123) Wat betreft de reddingssteunlening heeft Roemenië, in overeenstemming met punt 55, letter d), van de R&H-richtsnoeren, toegezegd binnen maximaal zes maanden vanaf de datum van het besluit inzake reddingssteun of de uitkering van de eerste tranche (overweging 54 van het reddingssteunbesluit) een van de volgende zaken in te dienen: bewijs dat de lening is terugbetaald, een geldig herstructureringsplan of een onderbouwd liquidatieplan met de stappen die leiden tot de liquidatie van CE Hunedoara binnen een redelijk tijdsbestek, zonder verdere steun. Roemenië is deze toezegging niet nagekomen, aangezien i) de reddingslening niet volledig is terugbetaald, en ii) aan Roemenië is gemeld dat het herstructureringsplan (ingediend door Roemenië in oktober 2015 en gewijzigd in januari 2016) niet de levensvatbaarheid op lange termijn van CE Hunedoara waarborgde zonder voortzetting van de steun.

(124) Naast het bovenstaande merkt de Commissie op dat het tijdpad voor de liquidatie van CE Hunedoara met een minimale tijdsduur van drie jaar, zoals door Roemenië ingediend in mei 2017 (dat wil zeggen 1,5 jaar na de uiterste termijn van oktober 2015 oftewel zes maanden na toekenning van de bij het besluit inzake reddingssteun goedgekeurde reddingssteun), aan de lange kant lijkt.

(125) De Commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat de verlenging van de reddingssteunlening onverenigbaar is met de interne markt.

([35]) Besluit 2012/21/EU van de Commissie van 20 december 2011 betreffende de toepassing van artikel 106, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op staatssteun in de vorm van compensatie voor de openbare dienst, verleend aan bepaalde met het beheer van diensten van algemeen economisch belang belaste ondernemingen (PB L 7 van 11.1.2012, blz. 3).

([36]) Mededeling van de Commissie „EU-kaderregeling inzake staatssteun in de vorm van compensatie voor de openbare dienst (2011)" (PB C 8 van 11.1.2012, blz. 15).

([37]) Zaken T-244/93 en T-486/93, *TWD Deggendorf/Commissie*, ECLI:EU:T:1995:160, punt 56.

5. **TERUGVORDERING**

(126) Krachtens het VWEU en de vaste rechtspraak van het Hof van Justitie is de Commissie bevoegd te beslissen dat de betrokken lidstaat de steunmaatregel moet intrekken of wijzigen wanneer zij heeft vastgesteld dat deze onverenigbaar is met de interne markt ([38]). Het Hof heeft verder steeds geoordeeld dat de verplichting van een lidstaat om steun die door de Commissie als onverenigbaar met de interne markt wordt beschouwd, ongedaan te maken, bedoeld is om de vroegere toestand te herstellen ([39]).

(127) In dit verband heeft het Hof geoordeeld dat deze doelstelling is bereikt zodra de begunstigde de onrechtmatig toegekende steun heeft terugbetaald, waardoor hij het marktvoordeel verliest dat hij ten opzichte van zijn concurrenten genoot en de toestand van vóór de steunverlening wordt hersteld ([40]).

(128) In dit opzicht is in artikel 16, lid 1, van Verordening (EU) 2015/1589 van de Raad ([41]) het volgende bepaald: „Indien negatieve besluiten worden genomen in gevallen van onrechtmatige steun besluit de Commissie dat de betrokken lidstaat alle nodige maatregelen dient te nemen om de steun van de begunstigde terug te vorderen […]".

(129) Daarom zijn i) de BCR-lening, ii) de BRD-lening, iii) de lening voor terugbetaling van onverenigbare steun en iv) de reddingsteunlening — die onrechtmatig werd zodra de reddingssteun niet binnen zes maanden nadat deze was verstrekt en/of uitgekeerd, was terugbetaald — uitgevoerd in strijd met artikel 108, lid 3, VWEU, moeten deze leningen worden beschouwd als onrechtmatige en onverenigbare steun, en moeten deze worden teruggevorderd teneinde de situatie op de markt te herstellen van voordat deze leningen werden verstrekt. De terugvordering moet gelden vanaf het moment waarop het voordeel voor de begunstigde onderneming is ingegaan, dat wil zeggen toen de steun in de vorm van de hoofdsom van leningen onrechtmatig ter hand is gesteld, tot de daadwerkelijke terugbetaling. Over de terug te betalen bedragen moet rente worden betaald tot de dag van de daadwerkelijke terugbetaling. De rente van de terugvordering moet worden onderscheiden van de contractuele rente, de rente voor te late betalingen of andere gerelateerde bedragen die verband houden met de leningen in kwestie die Hunedoara aan de staat verschuldigd is.

(130) In overeenstemming met vaste rechtspraak vormen de insolventie van de begunstigde en het onvermogen van de begunstigde om de steun terug te betalen geen geldige reden om de begunstigde te vrijwaren van zijn verplichting om de steun terug te betalen ([42]). In dit geval kan het herstellen van de situatie voorafgaand aan de betaling van de steun en het wegnemen van de verstoring van de markt in beginsel worden verwezenlijkt door de schuldverplichting met betrekking tot de terugbetaling van de steun bij te schrijven op de lijst van schuldvorderingen als onderdeel van de door de rechtbank begeleide liquidatieprocedure. Indien het bedrag van de steun niet volledig door de lidstaat kan worden ingevorderd, kan door bijschrijving van de schuldverplichting worden voldaan aan de verplichting tot terugbetaling, mits de insolventieprocedure leidt tot de ontbinding (dat wil zeggen de definitieve beëindiging van de activiteiten) van de onderneming die de onrechtmatige steun heeft ontvangen ([43]). De liquidatie van CE Hunedoara in het geval van niet-terugvordering van de reddingssteun binnen zes maanden vanaf de goedkeuring of uitkering van de steun wordt ook overwogen in de R&H-richtsnoeren, in het besluit inzake reddingssteun (overwegingen 20, 21 en 52, punt d).

(131) De Commissie neemt nota van de recente besprekingen met Roemenië waarin werd vastgesteld dat de ontbinding van CE Hunedoara ertoe kan leiden dat de activa van de onderneming worden geliquideerd en verkocht teneinde schuldverplichtingen na te komen, waaronder verplichtingen die voortkomen uit de uitvoering van terugvordering die Roemenië is opgelegd als gevolg van dit besluit. Door de Roemeense autoriteiten is in ieder geval bevestigd dat in de nationale wetgeving bepalingen voorkomen die de continuïteit van de activiteiten waarborgen. In dit verband werd melding gemaakt van wet nr. 123 van 10 juli 2012 inzake elektrische energie en aardgas, met name het hoofdstuk betreffende zekerheid en veiligheid.

(132) In de context van een liquidatie en in het licht van zijn verplichting om de continuïteit van levering te waarborgen, kan Roemenië zich voornemen om maatregelen vast te stellen ter voorkoming van plotselinge onderbrekingen in de levering van elektriciteit en warmte voor de regio waarin CE Hunedoara opereert en diensten verleent. Dergelijke maatregelen moeten echter proportioneel en redelijk zijn en voor een beperkte periode en een beperkt toepassingsgebied gelden voor zover onmisbaar om de waarde van de inrichtingen voor elektriciteitsopwekking te behouden. Bij het handhaven van dit besluit moet de Commissie van tevoren op de hoogte worden gesteld en in staat zijn te verifiëren dat aan deze voorwaarden is voldaan. Bijgevolg geldt dit besluit over het algemeen onverminderd dergelijke passende maatregelen en onverminderd het overdrachtproces van inrichtingen voor energieopwekking.

([38]) Zie zaak C-70/72, *Commissie/Duitsland*, ECLI:EU:C:1973:87, punt 13.
([39]) Zie gevoegde zaken C-278/92, C-279/92 en C-280/92, *Spanje/Commissie* ECLI:EU:C:1994:325, punt 75.
([40]) Zie zaak C-75/97, *België/Commissie* ECLI:EU:C:1999:311, punten 64 en 65.
([41]) Verordening (EU) 2015/1589 van de Raad van 13 juli 2015 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (PB L 248 van 24.9.2015, blz. 9).
([42]) Arrest van het Hof van Justitie van 29 april 2004, *Duitsland/Commissie*, C-277/00, ECLI:EU:C:2004:238, punt 85; arrest van het Hof van Justitie van 15 januari 1986, *Commissie/België*, C-52/84, ECLI:EU:C:1986:3, punt 14; arrest van het Hof van Justitie van 21 maart 1990, *België/Commissie*, C-142/87, ECLI:EU:C:1990:125, punten 60 tot en met 62.
([43]) Arrest van het Hof van Justitie van 11 december 2012, *Commissie/Spanje*, C-610/10, ECLI:EU:C:2012:781, punt 104.

(133) Bovendien, zoals ter sprake kwam tijdens de videovergadering van 31 juli 2018 (zie overweging 3), gaf Roemenië aan voornemens te zijn een passende maatregel te nemen om over te gaan tot het proces met betrekking tot de overdracht van inrichtingen voor energieopwekking van CE Hunedoara naar een nieuwe, nog op te richten onderneming. Volgens de planning zal dit gebeuren in de vorm van een noodverordening van de overheid krachtens welke een *inbetalinggeving* („*dare în plată*" in het Roemeens) in drie fasen zou plaatsvinden uitsluitend met betrekking tot de inrichtingen voor energieopwekking, d.w.z. zonder de mijnen. Volgens de met Roemenië overeengekomen notulen, moet dit proces het volgende inhouden:

i) ten eerste wordt een verplicht evaluatieverslag opgesteld waarin de waarde van de inrichtingen voor energieopwekking (momenteel in pand gegeven door het ministerie van Financiën) en het bedrag aan schuldverplichtingen van CE Hunedoara zijn vastgesteld;

ii) ten tweede worden deze in pand gegeven activa overgedragen aan het ministerie van Financiën en vervolgens aan het ministerie van Energie;

iii) ten derde worden deze in pand gegeven activa overgedragen aan een nieuwe onderneming, die vervolgens wordt belast met de verlening van een dienst van algemeen economisch belang.

(134) Dit besluit laat deze overdracht van activa via de noodverordening van de overheid onverlet, mits voornoemde voorgenomen overdracht door de Roemeense autoriteiten wordt uitgevoerd in overeenstemming met de wettelijke vereisten, waaronder met name die voor een accurate waardering van deze activa.

6. **CONCLUSIE**

(135) De Commissie concludeert op grond hiervan dat Roemenië CE Hunedoara onrechtmatige staatssteun heeft verleend, die onverenigbaar is met de interne markt en die moet worden teruggevorderd,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

De lening van de Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling (IBHO-lening), die door de Roemeense staat werd gegarandeerd en waarvoor CE Hunedoara door rechtsopvolging de begunstigde onderneming werd, is niet onrechtmatig aan CE Hunedoara verstrekt, in strijd met artikel 108, lid 3, van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie.

Artikel 2

De volgende leningen ten gunste van CE Hunedoara voor de in de punten a) tot en met d) vermelde bedragen vormen staatssteun die onrechtmatig is verleend (of, met betrekking tot punt d), niet is terugbetaald) door Roemenië, in strijd met artikel 108, lid 3, van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie, en zijn onverenigbaar met de interne markt:

a) lening van de Roemeense Handelsbank gesloten door het ministerie van Financiën en vervolgens aan CE Hunedoara beschikbaar gesteld door middel van een sub-leningsovereenkomst (BCR-lening) — 83 485 450 RON;

b) lening van de Roemeense Ontwikkelingsbank gesloten door het ministerie van Financiën en vervolgens aan CE Hunedoara beschikbaar gesteld door middel van een sub-leningsovereenkomst (BRD-lening) — 68 371 170 RON;

c) lening verstrekt voor de betaling van de onverenigbare steun waarvan terugvordering werd gelast bij het besluit inzake onverenigbare steun (lening voor terugbetaling van onverenigbare steun) — 34 785 015 RON;

d) lening die steun vertegenwoordigt die is verleend overeenkomstig het besluit inzake reddingssteun en rente (de reddingssteunlening) — zoals daadwerkelijk uitgekeerd ten bedrage van 98 476 900 RON en niet terugbetaald zes maanden na uitkering.

Artikel 3

1. Roemenië vordert de in artikel 2 bedoelde onverenigbare steun van de begunstigde onderneming terug.

2. De feitelijk terug te vorderen bedragen zijn gelijk aan de bedragen die daadwerkelijk aan de begunstigde onderneming zijn uitgekeerd en door de laatste niet aan de Roemeense staat zijn terugbetaald; over de terug te vorderen bedragen is tevens rente verschuldigd vanaf de datum waarop ze ter beschikking stond van de begunstigde onderneming tot de daadwerkelijke terugbetaling ervan.

3. De rente wordt op samengestelde grondslag berekend overeenkomstig hoofdstuk V van Verordening (EG) nr. 794/2004 van de Commissie ([44]).

4. Roemenië annuleert alle uitstaande betalingen van de in artikel 2 bedoelde steun vanaf de datum waarop dit besluit is vastgesteld.

Artikel 4

1. De terugvordering van de in artikel 2 bedoelde steun geschiedt onverwijld en daadwerkelijk, onverminderd passende maatregelen die door Roemenië kunnen worden vastgesteld met het oog op het in bedrijf houden van inrichtingen voor elektriciteitsopwekking die noodzakelijk zijn voor het leveren van elektriciteit en warmte, mits deze maatregelen proportioneel en redelijk zijn en voor een beperkte periode en beperkt toepassingsgebied gelden voor zover onmisbaar om de waarde van de inrichtingen te behouden.

2. Roemenië ziet erop toe dat dit besluit binnen vier maanden na de datum van kennisgeving ervan ten uitvoer wordt gelegd.

Artikel 5

1. Binnen twee maanden na de kennisgeving van dit besluit verstrekt Roemenië de volgende informatie aan de Commissie:

a) het totale van de begunstigde terug te vorderen bedrag (hoofdsom en terugvorderingsrente);

b) een uitvoerige beschrijving van de reeds genomen en voorgenomen maatregelen om aan dit besluit te voldoen;

c) een uitvoerige beschrijving van de reeds genomen en voorgenomen maatregelen om de inrichtingen voor elektriciteitsopwekking in bedrijf te houden;

d) documenten waaruit blijkt dat de begunstigde werd gelast de steun terug te betalen.

2. Roemenië houdt de Commissie op de hoogte van de stand van uitvoering van de nationale maatregelen die het heeft genomen om dit besluit ten uitvoer te leggen, en dit tot de in artikel 2 bedoelde steun volledig is terugbetaald. Het verstrekt, op eenvoudig verzoek van de Commissie, onverwijld informatie over de reeds genomen en de voorgenomen maatregelen om aan dit besluit te voldoen. Het verstrekt eveneens nadere inlichtingen over de reeds van de begunstigden teruggevorderde steunbedragen en terugvorderingsrente.

Artikel 6

Dit besluit is gericht tot Roemenië.

Gedaan te Brussel, 8 november 2018.

Voor de Commissie
Margrethe VESTAGER
Lid van de Commissie

([44]) Verordening (EG) nr. 794/2004 van de Commissie van 21 april 2004 tot uitvoering van Verordening (EU) 2015/1589 van de Raad tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (PB L 140 van 30.4.2004, blz. 1).